

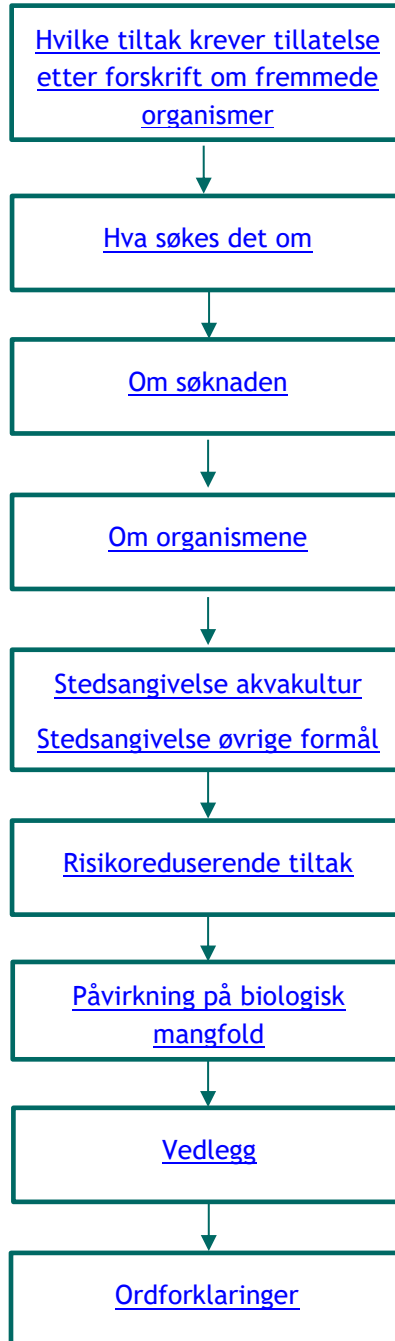
Veileder til søknad etter forskrift om fremmede organismer

Dette er en veileder for deg som skal levere søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer i Elektronisk søknadssenter:

<https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>.

Dokumentet gir veiledning om når det kreves tillatelse etter forskriften, og om hvilke krav som stilles til søknadens innhold. Mer veiledning om forskriftens øvrige bestemmelser finner du i merknadene som er vedlagt forskriften. Både forskrift og merknadene til bestemmelsene i forskriften er tilgjengelige fra Lovdata: <https://lovdata.no>.

For raskt å finne den informasjonen du har behov for, kan du klikke på trinnene i flytskjemaet, som i stor grad samsvarer med trinnene i Elektronisk søknadssenter.

Innhold

1. Hvilke tiltak krever tillatelse etter forskrift om fremmede organismer.....	4
1.1 Innførsel og utsetting av marine organismer	5
1.2 Innførsel og utsetting av ferskvannsorganismer	7
1.3 Innførsel og utsetting av landlevende planter	9
1.4 Innførsel og utsetting av landlevende pattedyr, krypdyr, fugler og amfibier	16
1.5 Innførsel og utsetting av landlevende virvelløse dyr (insekt, bløtdyr m.m.)	18
1.6 Innførsel og utsetting av øvrige organismegrupper (mikroorganismer, lav, sopp)	21
1.7 Dispensasjon	22
2. Veiledning til de enkelte sidene i søknadsskjemaet	23
2.1 «Hva søkes det om».....	23
2.2 «Om søknaden».....	25
2.3 «Om organismene - hvilke organismer inngår i søknaden».....	27
2.4 «Stedsangivelse - steder organismer skal settes ut»	29
2.5 «Stedsangivelse - anlegg som skal holde organismer»	31
2.6 "Risikoreducerende tiltak".....	32
2.7 «Risiko for uheldige følger for biologisk mangfold».....	33
2.8 «Vedlegg»	36
3. Ordforklaringer	37

1. Hvilke tiltak krever tillatelse etter forskrift om fremmede organismer

I dette kapitlet finner du en oversikt over når du må søke om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer, og om hvilke arter som er forbudt, sortert etter organismegruppe. Forskriften gjelder levende eller levedyktige organismer. Dødt materiale som stammer fra organismer, men som ikke er i stand til å formere seg eller overføre genetisk materiale, omfattes ikke av forskriftens bestemmelser.

At innførsel eller utsetting av en fremmed organisme krever tillatelse, betyr at tiltaket vil være ulovlig med mindre Miljødirektoratet etter søknad har gitt tillatelse til dette. Hvorvidt det blir gitt tillatelse, beror på en konkret vurdering, hvor tiltakets eventuelle risiko for uheldige følger for det biologisk mangfold står sentralt.

Et forbud mot innførsel, omsetning og utsetting av en fremmed organisme betyr at all innførsel, omsetning og utsetting av den aktuelle organismen er ulovlig. Forskriften åpner imidlertid for at det kan gjøres unntak (dispensasjon), dersom viktige samfunnsmessige hensyn tilsier det, og dette ikke er i strid med forskriftens formål.

Når du har fått en tillatelse, vil du lovlig kunne innføre eller sette ut organismen i tråd med vilkårene i tillatelsen.

Merk at innførsel og utsetting av organismer også er regulert under annet regelverk, og at dette regelverket kan stille krav om tillatelse, eller sette øvrige vilkår, for innførsel/utsetting. Eksempler på dette er CITES-forskriften og regelverk som Mattilsynet og Fiskeridirektoratet forvalter.

En rekke ord og begreper som benyttes i veilederen er forklart i kapitlet «Ordforklaringer».

1.1 Innførsel og utsetting av marine organismer

Figur 1 Levende amerikahummer (*Homarus americanus*) er forbudt å innføre, omsette og sette ut etter forskrift om fremmede organismer. Foto: iStockphoto.

Marine organismer er i denne sammenheng å forstå som planter, virvelløse dyr og fisk som utelukkende lever i saltvann og/eller brakkvann. I tillegg omfattes sjøpattedyr, dvs. dyr som er tilpasset et liv i saltvann og som tilbringer store deler av tida i saltvann, slik som hvaler og seler, men ikke oter og mink. Bestemmelsene som gjelder for oter, mink, krypdyr og fugler er omtalt i kapittel 1.4.

1.1.1 Forbud mot innførsel, omsetning og utsetting av marine organismer

Etter forskrift om fremmede organismer er det forbudt å innføre, omsette og sette ut organismer oppført i [vedlegg I](#). Amerikahummer (*Homarus americanus*) er den eneste marine organismen som er forbudt. Forbudet gjelder likevel ikke for virksomhet som har tillatelse etter forskriften § 6. Tillatelse kan gis til importør som kan dokumentere rutiner som forhindrer tilsiktet og utilsiktet utsetting av amerikansk hummer i norsk natur.

1.1.2 Krav om tillatelse ved innførsel av marine organismer

Som hovedregel krever all innførsel av marine organismer tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Kravet gjelder uavhengig av om organismen er naturlig villlevende i Norge eller ikke.

Marine organismer på forskriftens [vedlegg III](#) krever alltid innførelstillatelse etter forskriften. Følgende innførslar krever ikke tillatelse etter forskriften:

- Innførelse av marine planter, marine virvelløse dyr og marine fisk som utelukkende skal holdes i lukkede, rømmingssikre beholdere på land, for eksempel akvarier, med unntak av organismer på [vedlegg III](#).
- Innførelse av alger som skal brukes til mat til mennesker, med unntak av organismer på [vedlegg III](#).
- Ilandføring av viltlevende marine organismer fra områder utenfor norsk territorialfarvann, når landingen utføres i samsvar med havressurslovas bestemmelser.

1.1.3 Krav om tillatelse ved utsetting av marine organismer

Som hovedregel krever utsetting i sjø av marine organismer tillatelse etter forskrift om fremmede organismer, med mindre det er snakk om utsetting av organismer av stedegen stamme.

Følgende utsetninger krever ikke tillatelse etter forskriften:

- Utsetting av akvatiske organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av etter akvakulturloven.
- Utsetting av rensefisk i akvakulturanlegg.
- Gjenutsetting (utslipp) av viltlevende marine organismer i samsvar med havressurslova.

1.2 Innførsel og utsetting av ferskvannsorganismer

Figur 2 Innførsel av andematbregne (*Azolla filiculoides*) krever tillatelse. Foto: GB Non-native species secretariat.

Ferskvannsorganismer er i denne sammenheng å forstå som planter, virvelløse dyr og fisk som lever i ferskvann. Dette omfatter også anadrom fisk, som har deler av livssyklusen i ferskvann, for eksempel laks, men ikke katadrom fisk som ål. Bestemmelsene som gjelder katadrom fisk, er omtalt i kapittel 1.1.

1.2.1 Forbud mot innførsel, omsetning og utsetting av ferskvannsorganismer

Etter forskrift om fremmede organismer er det forbudt å innføre, omsette og sette ut organismer oppført i [vedlegg I](#). Av ferskvannsorganismer er vasspest (*Elodea canadensis*) og smal vasspest (*Elodea nuttallii*) forbudt.

1.2.2 Krav om tillatelse ved innførsel av ferskvannsorganismer

Som hovedregel krever innførsel av ferskvannsorganismer tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Kravet gjelder uavhengig av om organismen er naturlig viltlevende i Norge eller ikke.

Akvariefisk, andre akvariedyr og vannlevende planter som står oppført på forskriftens [vedlegg III](#) krever alltid innførselstillatelse etter forskriften.

Følgende innførsler krever ikke tillatelse etter forskriften:

- Innførsel av ferskvannsorganismer som kun kan leve ved temperaturer over 5 °C, og som utelukkende skal holdes for pryddformål i innendørs, rømnings sikre akvarier, med unntak av ferskvannsorganismer i [vedlegg III](#).
- Innførsel av alger som skal brukes til mat til mennesker, med unntak av alger på [vedlegg III](#).

1.2.3 Krav om tillatelse ved utsetting av ferskvannsorganismer

Som hovedregel krever utsetting av ferskvannsorganismer i sjø og vassdrag tillatelse etter forskrift om fremmede organismer, med unntak for utsetting av stedegen stamme. Utsetting av stedegen stamme for kultiveringsformål, reguleres av forskrift 11. november 1993 nr. 1020 om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål (kultiveringsforskriften), som er hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven.

Følgende utsetninger krever ikke tillatelse etter forskrift om fremmede organismer:

- Utsetting av domestisert gullfisk og koikarpe i hagedam, jf. [vedlegg IV](#). Dette gjelder imidlertid bare dersom
 - hagedammen er fysisk adskilt fra, og uten avløp til, andre vassdrag, og innrettet og plassert slik at vann og organismer ikke kan slippe ut i andre vassdrag, og
 - hagedammen ikke er tilholdssted for truede amfibiearter [Artsdatabanken - Kunnskapsbank for naturmangfold](#) Hvorvidt en hagedam er tilholdssted for f.eks. damfrosk kan du finne ut ved å søke i Naturbase eller Artskart (se kapittel 2.7.2).
- Utsetting av akvatiske organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av etter akvakulturloven.
- Utsetting av innlandsfisk fra samme kultiveringssone som det er gitt tillatelse til etter kultiveringsforskriften.

Søknad om tillatelse til utsetting av anadrom fisk etter kultiveringsforskriften rettes til fylkesmannen, mens søknader om utsetting av innlandsfisk som fylkeskommunen har forvaltningsansvar for rettes til fylkeskommunen. For slike søknader benyttes ikke søknadsskjemaet for fremmede organismer i Elektronisk søknadssenter.

1.3 Innførsel og utsetting av landlevende planter

Figur 3 Utsetting av gravmyrt (*Vinca minor*) krever i utgangspunktet tillatelse. Foto: Kim Abel/Naturarkivet.no

1.3.1 Forbud mot innførsel, omsetning og utsetting av landlevende planter

Landlevende planter som er oppført i [vedlegg I](#), er forbudt å innføre, omsette og sette ut etter forskrift om fremmede organismer.

Forbudet gjelder ikke for:

1. botaniske hager (se ordforklaring i kapittel 3).
2. kultivarer eller varieteter av artene oppført i vedlegg I som er framkommet ved krysninger med andre arter (hybrider):

Det må foreligge positiv kunnskap om at kultivaren eller varieteten (sorten) er framkommet ved krysninger (hybrider) med andre arter, samt hvilke andre arter dette er, for at sorten ikke skal være omfattet av forbudet. Miljødirektoratet kan kreve at denne kunnskapen dokumenteres.

Et eksempel på sort av en art på forbudslisten som er framkommet ved krysninger med andre arter er *Rosa rugosa* 'Ritausma'. Basert på opplysninger om opphavet til *Rosa rugosa* 'Ritausma', mener Miljødirektoratet at det er sannsynliggjort at sorten har framkommet ved krysninger med andre arter (Poulsen's Pink). Denne rynkerosesorten er dermed *ikke* omfattet av forbudet, og vil dermed være tillatt å innføre, omsette og sette ut.

3. kultivarer eller varieteter, eksempelvis sterile varianter, av artene oppført i vedlegg I, som ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold:

Vilkåret for unntak fra forbudet er strengt, jf. at kun kultivarer eller varieteter (sorter) som "ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold" er omfattet av unntaket. Dette innebærer at det i utgangspunktet må foreligge en vitenskapelig miljørisikovurdering som konkluderer med at sorten ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold før man kan ta den i bruk.

Dersom tiltakshaver sitter på informasjon som kan tyde på at en sort ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold, men det mangler en vitenskapelig risikovurdering som bekrefter dette, må vedkommende innhente en slik vurdering før planten kan settes ut. Risikovurderingen må utføres i tråd med kravene spesifisert nedenfor.

Krav til risikovurderingen:

- Risikovurderingen må være utført av en forskningsinstitusjon, et forskningsmiljø eller annen institusjon/person med dokumentert vitenskapelig kompetanse som kvalifiserer til å utføre risikovurdering av den aktuelle sorten. Kompetansen til den som utfører risikovurderingen må framgå.
- Det må framgå hvilke egenskaper som skiller sorten fra selve arten, og hvorfor nettopp disse endrede egenskapene medfører at sorten ikke kan medføre uheldige følger for det biologiske mangfold.
- Risikovurderingen må inneholde referanser til kilder som underbygger vurderingen.
- Risikovurderingen må være skriftlig og publiseres på et offentlig tilgjengelig nettsted eller sendes til post@miljodir.no.

I de tilfeller der risikovurderingen konkluderer med at sorten ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold, oversendes sortsnavn og artens vitenskapelige navn og andre relevante opplysninger om sorten samt en lenke/URL til nettsted hvor risikovurderingen er tilgjengelig eller selve risikovurderingen, til Miljødirektoratet. Dersom Miljødirektoratet vurderer at den vitenskapelige risikovurderingen tilfredsstillende spesifiserer kravene, vil sorten anses å være unntatt fra forbudet. I de tilfeller Miljødirektoratet mener at risikovurderingen ikke er utført i samsvar med kravene til en risikovurdering, vil sorten ikke anses som unntatt fra forbudet.

Miljødirektoratet kan selv ta initiativ til å gjennomføre risikovurderinger både av sorter som ikke tidligere er risikovurdert, og sorter som tidligere er risikovurdert og i utgangspunktet anses som unntatt fra forbudet. Resultatet av slike risikovurderinger kan være at sorter som tidligere har vært ansett som unntatt fra forbud, ikke lenger er unntatt, eller at nye sorter føres på listen over unntak. I særlige tilfeller kan Miljødirektoratet unnta en sort fra forbud uten en forutgående risikovurdering, så fremt dette ikke strider mot forskriftens formål.

Tabell 1 Oversikt over landplanter som er forbudt å innføre

Landplanter som er forbudt å	
Filtarve (<i>Cerastium tomentosum</i>)	Gravbergknapp* (<i>Phedimus spurius</i>)
Hagelupin (<i>Lupinus polyphyllus</i>)	Hybridslirekne (<i>Reynoutria xbohemica</i>)
Jærlupin (<i>Lupinus perennis</i>)	Kanadagullris (<i>Solidago canadensis</i>)
Kjempebjørnekjeks (<i>Heracleum mantegazzium</i>)	Kjempegullris (<i>Solidago gigantea</i>)
Kjempe-slirekne (<i>Reynoutria sachalinensis</i>)	Kjempe-springfrø (<i>Impatiens glandulifera</i>)
Parkslirekne (<i>Reynoutria japonica</i>)	Prydstorklokke (<i>Campanula latifolia macrantha</i>)
Rynkerose (<i>Rosa rugosa</i>)	Sandlupin (<i>Lupinus nootkaensis</i>)
Sibirbergknapp* (<i>Phedimus hybridus</i>)	Sølvarve (<i>Cerastium biebersteinii</i>)
Tromsøpalme (<i>Heracleum persicum</i>)	Sprikemispel (<i>Cotoneaster divaricatus</i>)
Alaskakornell (<i>Swida sericea</i>)	Alpegullregn (<i>Laburnum alpinum</i>)
Balsampoppel (<i>Populus balsamifera</i>)	Høstberberis (<i>Berberis thunbergii</i>)
Blomstermispel (<i>Cotoneaster monoppyrenus</i>)	Dielsmispel (<i>Cotoneaster dielsianus</i>)
Grønnpil (<i>Salix xfragilis</i>)	Gullregn (<i>Laburnum anagyroides</i>)

* Forbudet gjelder ikke innførsel, utsetting og omsetning til/på grønne tak. Unntaket fra forbudet omfatter også utendørs mellomlagring og dyrking på friland av matter som skal brukes på grønne tak. Merk at det kreves tillatelse for utsetting på grønne tak, herunder mellomlagring og dyrking av matter på friland som skal brukes på grønne tak, i kommuner med forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark i Oslofeltet. Utsetting på grønne tak i andre deler av landet krever ikke tillatelse. Ved utsetting uten tillatelse samt ved innførsel og omsetning til/på grønne tak, vil aktsomhetskravet gjelde.

1.3.2 Krav om tillatelse ved innførsel

Innførsel av landlevende planter krever ikke tillatelse etter forskrift om fremmede organismer, men det er forbudt å innføre planter som er oppført i [vedlegg I](#), se ovenfor.

Landlevende planter har sitt leveområde på land. Når plantearter kan leve både på land og i vann er det planlagt bruksområde (når dette er kjent) som er avgjørende for om innførselen krever tillatelse etter forskriften (se kapittel 1.2 om innførsel av vannplanter).

1.3.3 Øvrig regelverk som regulerer innførsel av planter

Innførsel av planter er regulert under flere regelverk. Innførsel av mange arter, bl.a. orkidéer, kan kreve CITES-tillatelse fra Miljødirektoratet etter forskrift om innførsel, utførsel, besittelse mv. av truede arter av vill fauna og flora (CITES-forskriften). Les mer om CITES på Miljødirektoratets nettsider [Handel med truede arter \(Cites\)](#).

Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) stiller krav til plante-helse ved import av planter. Les mer om matloven på Mattilsynets nettsider.

1.3.4 Krav om tillatelse ved utsetting i naturområder

Utsetting (planting/såing) i naturområder av landlevende planter som ikke hører til noen art, stamme eller bestand som forekommer naturlig på stedet, krever tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Med naturområder menes her områder som ikke er private hager, parkanlegg, dyrkede områder, transport- og næringsutbyggingsområder.

Det er ikke krav om tillatelse ved utplanting av norske treslag. Aktsomhetskravet vil imidlertid gjelde også ved utsetting av norske treslag.

For at en plante skal kunne regnes som et treslag, må planten ha en vekstform som faller inn under definisjonen av et tre. Trær forstås som forvedede planter som oftest er én- eller fåstammet, med tydelige hovedstammer som ofte blir mer enn 3-4 meter høy som utvokst. I de tilfellene der planten kan ha en vekstform både som tre og som busk, må arten regnes som et treslag. I tillegg til plantens vekstform, kreves det at treslaget er norsk. Det er kun arter eller underarter av trær som har sitt nåværende eller historiske naturlige utbredelsesområde i Norge, som kan regnes som norske arter eller underarter. Eksempler på arter av trær som regnes som norske, er furu (*Pinus sylvestris*), gran (*Picea abies*), svartor (*Alnus glutinosa*), ask (*Fraxinus excelsior*) og alm (*Ulmus glabra*).

Selv om treslaget man ønsker å plante ut er av en norsk art eller underart, kan det oppstå tilfeller der treslagets genetiske sammensetning avviker såpass mye fra det som finnes naturlig i Norge, at treslaget likevel *ikke* kan regnes som norsk. Dette kan være aktuelt hvis treslaget er hentet fra bestander som avviker genetisk fra bestandene som finnes naturlig i Norge, ev. i kombinasjon med at treslaget er modifisert gjennom metoder som benyttes i planteforedling, herunder kombinasjonskrysning og kjemiske og fysiske metoder for å framkalle mutasjoner.

Ta kontakt med Miljødirektoratet dersom du planlegger å sette ut landlevende planter i naturområder og er i tvil om det kreves tillatelse.

1.3.5 Krav om tillatelse ved utsetting i parkanlegg, andre dyrkede områder og transport- og næringsutbyggingsområder

1.3.5.1 Krav om tillatelse for utsetting av planter oppført på vedlegg V

Forskriften stiller krav om tillatelse for utsetting i parkanlegg, andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder av landlevende planter på [vedlegg V](#).

Kravet om tillatelse gjelder ikke:

1. botaniske hager (se ordforklaring i kapittel 3).
2. ved utplanting i private hager, med mindre dette utføres av profesjonelle aktører.
3. for kultivarer eller varieteter av arter på vedlegg V som er framkommet ved krysninger med andre arter (hybrider).

Det må foreligge positiv kunnskap om at kultivaren eller varieteten (sorten) er framkommet ved krysninger med andre arter, samt hvilke arter dette er, for at sorten ikke skal være å anse som omfattet av kravet om tillatelse. Miljødirektoratet kan kreve at denne kunnskapen dokumenteres.

4. hvis planten i liten grad kan påregnes å spre seg utenfor området, og det er klart at spredningen ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold.

Dette unntaket fra kravet om tillatelse kan være aktuelt i tilfeller der planten dyrkes på et sted som innebærer særlig lav spredningsrisiko, og det er åpenbart at de naturverdiene planten kan ha uheldige følger for ikke vil bli påvirket av en eventuell spredning. Vurderingen av om dette vilkåret for unntak fra krav om tillatelse er innfridd, foretas av den som er ansvarlig for utsettingen. Vurderingen må, så langt det er mulig, baseres på skriftlige og etterprøvbare kilder. Aktuelle kilder til informasjon er blant annet Artsdatabankens «Søk i fremmede arter» samt karttjenestene Naturbase og Artskart (se kapittel 2.7.2). Både vurderingen og dokumentasjonen vurderingen bygger på, må kunne redegjøres for i forbindelse med tilsyn. I de tilfellene utsettingen krever skriftlig miljørisikovurdering etter § 23, skal vurderingen og dokumentasjonen knyttet til dette vilkåret alltid foreligge skriftlig. Ved tvilstilfeller bør Miljødirektoratet kontaktes for å avklare om det er grunnlag for unntak fra kravet om tillatelse etter dette vilkåret.

5. for kultivarer eller varieteter, eksempelvis sterile varianter, av arter oppført i [vedlegg V](#), som ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold.

Vilkåret for unntak fra kravet om tillatelse er strengt, jf. at kun kultivarer eller varieteter (sorter) som "ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold" er omfattet av unntaket. Dette innebærer at det i utgangspunktet må foreligge en vitenskapelig miljørisikovurdering som konkluderer med at kultivaren eller varieteten ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold før man kan ta den i bruk.

Dersom tiltakshaver sitter på informasjon som kan tyde på at en kultivar eller varietet (sort) ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold, men det mangler en vitenskapelig risikovurdering som bekrefter dette, må vedkommende innhente en slik vurdering før planten settes ut. Risikovurderingen må utføres i tråd med kravene spesifisert nedenfor.

Krav til risikovurderingen:

- Risikovurderingen må være utført av en forskningsinstitusjon, et forskningsmiljø eller annen institusjon/person med dokumentert vitenskapelig kompetanse som kvalifiserer til å utføre risikovurdering av den aktuelle sorten. Kompetansen til den som utfører risikovurderingen må framgå.
- Det må framgå hvilke egenskaper som skiller sorten fra selve arten, og hvorfor nettopp disse endrede egenskapene medfører at sorten ikke kan medføre uheldige følger for det biologiske mangfold.
- Risikovurderingen må inneholde referanser til kilder som underbygger vurderingen.
- Risikovurderingen må være skriftlig og publiseres på en offentlig tilgjengelig nettside eller sendes til post@miljodir.no.

I de tilfeller der risikovurderingen konkluderer med at sorten ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold, oversendes sortsnavn og artens vitenskapelige navn og andre relevante opplysninger om sorten samt en lenke/URL til nettsted hvor risikovurderingen er tilgjengelig eller selve risikovurderingen, til Miljødirektoratet. Dersom Miljødirektoratet vurderer at den vitenskapelige risikovurderingen tilfredsstillende

spesifiserte kravene, vil sorten anses å være unntatt fra kravet om tillatelse. I de tilfeller Miljødirektoratet mener at risikovurderingen ikke er utført i samsvar med kravene til en risikovurdering, vil sorten ikke anses som unntatt fra kravet om tillatelse.

Miljødirektoratet kan selv ta initiativ til å gjennomføre risikovurderinger både av sorter som ikke tidligere er risikovurdert, og av sorter som tidligere er risikovurdert og i utgangspunktet anses som unntatt fra kravet om tillatelse. Resultatet av slike risikovurderinger kan være at sorter som tidligere har vært ansett som unntatt fra kravet om tillatelse ikke lenger er unntatt, eller at nye sorter føres på listen over unntak. I særlige tilfeller kan Miljødirektoratet unnta en sort fra kravet om tillatelse uten en forutgående risikovurdering, så fremt dette ikke strider mot forskriftens formål.

Nærmere om kravet om tillatelse ved utsetting av platanlønn (vedlegg V)

For platanlønn kreves det tillatelse for utsetting i områder som ikke regnes som sentrumssoner etter Statistisk sentralbyrås definisjon. En oversikt over slike områder finner du på <http://kart.ssb.no/>.

Nærmere om kravet om tillatelse ved utsetting av buskfuru (vedlegg V)

Kravet om tillatelse for planting av buskfuru gjelder kun i kommuner med verdifulle forekomster av naturtypene «Sanddyne» eller «Kystlynghei».

Nærmere om kravet om tillatelse for bruk av sibirbergknapp og gravbergknapp på grønne tak (vedlegg V)

Dersom du ønsker å plante sibirbergknapp eller gravbergknapp på grønne tak i kommuner med naturtypen «Åpen grunnlendt kalkmark» i Oslofeltet, må du søke om tillatelse. Det er forbudt å plante gravbergknapp og sibirbergknapp i andre områder enn grønne tak.

Oversikten over kommuner med forekomster av naturtypene sanddyne og kystlynghei finner du i Naturbase. Naturbase blir stadig oppdatert, og nye registreringer av disse naturtypene vil bli lagt inn etter hvert som nye områder blir kartlagt.

1.3.5.2 Krav om tillatelse for utsetting av ikke-risikovurderte planter

Utsetting i parkanlegg, andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder av ikke-risikovurderte landlevende planter som ikke er fra norske bestander, krever i utgangspunktet tillatelse etter forskriften. Det er imidlertid gitt utsatt ikrafttreden for dette søknadskravet hvis plantene i liten grad kan påregnes å spre seg utenfor området, og spredningen ikke kan påregnes å medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. § 33 fjerde ledd.

Med ikke-risikovurderte planter menes her landlevende planter som ikke har blitt vitenskapelig vurdert med hensyn til mulige uheldige følger for naturmangfoldet, for eksempel av [Artsdatabanken, Vitenskapskomiteen for mat og miljø \(vkm.no\)](#) eller av andre tilsvarende forskningsmiljøer.

Vurderingen skal være offentlig tilgjengelig for at planten skal regnes som vitenskapelig risikovurdert.

Terskelen for krav om tillatelse ved utsetting av ikke-risikovurderte planter skal være høy, og begrenset til de tilfeller der det foreligger informasjon som tilsier at utsetting vil kunne medføre risiko. Dette vil for eksempel være når det foreligger informasjon fra utenlandske databaser som tilsier risiko. Dette kan også være tilfelle ved informasjon om naturverdier i og i nærheten av utsettingsstedet som øker risikoen for uheldige følger, eller at utsettingsstedet generelt tilsier at man bør være tilbakeholden, for eksempel utsetting langs vei i naturområder (se veiledningen om databaser i kapittel 2.7.2).

Dersom man for eksempel ønsker å plante dyrkede varianter av arter som regnes som truet i Norge (dvs. rødlistekategori kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) og sårbar (VU) i Norsk rødliste for arter), innenfor artenes naturlige utbredelsesområde, må man søke om tillatelse med mindre det foreligger opplysninger om at utsettingen ikke kan påvirke de truede bestandene. Informasjon om en arts rødlistekategori og kart over hvor arten er funnet i landet finnes på Artsdatabankens nettsider (se veiledningen om databaser i kapittel 2.7.2).

Utsetting av vanlige jordbruksvekster (korn, gress) på dyrket mark er et eksempel på en utsetting som ikke utløser søknadskrav.

1.3.6 Unntak fra krav om tillatelse ved utsetting landlevende planter i parkanlegg mv.

1.3.6.1 Unntak for landlevende planter som er vitenskapelig risikovurderte

Det kreves ikke tillatelse ved utsetting av vitenskapelig risikovurderte landlevende planter i parkanlegg, andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder, med mindre planten er oppført i [vedlegg V](#).

Med «vitenskapelig risikovurderte» landlevende planter menes at planten har blitt vitenskapelig vurdert med hensyn til mulige uheldige følger for naturmangfoldet, av Artsdatabanken, Vitenskapskomiteen for mat og miljø eller andre forskningsmiljøer. Vurderingen skal være offentlig tilgjengelig for at planten skal regnes som vitenskapelig risikovurdert.

1.3.6.2 Unntak for landlevende planter fra norske bestander som ikke er vitenskapelig risikovurderte

Det kreves ikke tillatelse ved utsetting av landlevende planter fra norske bestander som ikke er vitenskapelig risikovurderte i parkanlegg, andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder. Dette innebærer at ingen landlevende planter fra norske bestander krever tillatelse. Begrepet "norsk bestand" er forklart i kapittel 3.

1.4 Innførsel og utsetting av landlevende pattedyr, krypdyr, fugler og amfibier

Figur 4 Innførsel og utsetting av levende fasan (*Phasianus colchicus*) krever tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Foto: Bård Bredesen/Naturarkivet.no

1.4.1 Innførsel av landlevende pattedyr, krypdyr, fugler og amfibier

1.4.1.1 *Krav om innførselstillatelse*

Som hovedregel krever innførsel av pattedyr, krypdyr, fugler og amfibier tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Kravet gjelder i utgangspunktet både domestiserte og viltlevende organismer, og uavhengig av om organismen er naturlig viltlevende i Norge eller ikke.

1.4.1.2 *Unntak fra krav om innførselstillatelse*

Innførsel av arter oppført [i forskriften § 3 bokstav h og i](#), eller [forskriften vedlegg II](#), er unntatt fra kravet om tillatelse etter forskriften. Merk at det er knyttet vilkår til unntakene for noen av artene, for eksempel at det kun gjelder domestiserte former. Begrepet «domestiserte dyr» er nærmere forklart i ordforklaringene bakerst i denne veilederen.

1.4.1.3 *Øvrig regelverk som regulerer innførsel og hold av arter.*

Innførsel av levende dyr til Norge er regulert under flere regelverk.

Innførsel av mange arter, herunder alle papegøyearter, er listet under konvensjonen om internasjonal handel og krever CITES-tillatelse fra Miljødirektoratet, jf. CITES forskriften. Les mer om CITES på Miljødirektoratets nettsider.

Hold av vilt reguleres av Forskrift om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (viltforskriften). Hold av vilt i fangenskap er kun tillatt med hjemmel i lov eller vedtak med hjemmel i lov. Det er ikke tillatt å holde vilt når formålet er jakt i innhegnet område, fremvisning i sirkus, falkonerer eller hold som kjæledyr eller hobbydyr. For unntak se [forskriftens § 4-2](#).

Etter matloven stilles det dyrehelsemessige betingelser for innførsel av bl.a. levende pattedyr og fugler, mens det under lov om dyrevelferd er fastsatt et forbud mot å innføre, selge, kjøpe, eller å holde som husdyr, selskapsdyr eller i fangenskap, krypdyr og amfibier. Les mer om matloven og lov om dyrevelferd på Mattilsynets nettsider.

1.4.2 Utsetting av landlevende pattedyr, krypdyr, fugler og amfibier

1.4.2.1 *Krav om utsettingstillatelse*

Som hovedregel krever utsetting av arter, underarter eller bestander av landpattedyr, krypdyr, fugler og amfibier, tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Vilt av arter, underarter eller bestander som fra før finnes naturlig i distriktet, kan settes ut uten tillatelse, dersom dette skjer iht. aktsomhetskravet (vilt = naturlig villlevende landpattedyr, krypdyr, fugler og amfibier). Ved vurderingen av om utsettingen er aktsom, må man bl.a. vurdere hvilket antall individ som forsvarlig kan settes ut.

1.4.2.2 *Unntak fra krav om utsettingstillatelse for nærmere angitte organismer*

Utsetting av pattedyrene og fuglene i [forskriften § 3 bokstav h og i](#) eller [forskriften vedlegg IV](#) er unntatt fra krav om tillatelse etter forskriften. Merk at det er knyttet vilkår til unntakene for noen av artene, for eksempel at det kun gjelder domestiserte former, og kun dersom de skal benyttes til landbruksformål. For andre arter gjelder unntaket kun hold i lukket bur eller rømningssikker innhegning.

Enkelte unntak er begrunnet i hensynet til at man skal kunne drive med ordinært husdyrhold uten utsettingstillatelse (bl.a. domestiserte former av grågås og stokkand, sau, geit og svin). Forskriften stiller imidlertid krav om at utsetting av disse organismene skjer i samsvar med aktsomhetskravet. Når det gjelder domestiserte former av ender og gjess, legger Miljødirektoratet til grunn, på bakgrunn av aktsomhetskravet, at unntaket fra kravet om utsettingstillatelse kun gir anledning til hold av slike fugler, og ikke utsetting i miljøet. For eksempel, vil unntaket for stokkand innebære at det er adgang til å holde domestiserte former av arten i inngjerding som forhindrer rømming og kontakt med ville andefugler.

1.5 Innførsel og utsetting av landlevende virvelløse dyr (insekt, bløtdyr m.m.)

Figur 5 Innførsel og utsetting av mørk jordhumle (*Bombus terrestris terrestris*) av utenlandske bestander krever tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Foto: Bård Bredesen/Naturarkivet.no

1.5.1 Krav om tillatelse ved innførsel av landlevende virvelløse dyr

Som hovedregel krever innførsel av landlevende virvelløse dyr tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Kravet gjelder uavhengig av om organismen er naturlig viltlevende i Norge eller ei.

Innførsel av følgende virvelløse dyr krever ikke tillatelse etter forskrift om fremmede organismer:

- Biologiske plantevernmidler som det er gitt tillatelse til innførsel av etter annet regelverk.
- En rekke edderkoppdyr, insekter og norske meitemarkarter samt europeisk honningbie til birøktformål jf. [vedlegg II](#).
- Mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus, men det er krav om melding, jf. [vedlegg II](#). Innførsel av mørk jordhumle fra norske bestander til annen bruk, samt innførsel av mørk jordhumle av utenlandske opprinnelse, krever tillatelse etter forskriften.

1.5.2 Krav om tillatelse ved utsetting av landlevende virvelløse dyr

Som hovedregel kreves det tillatelse etter forskrift om fremmede organismer ved utsetting av landlevende virvelløse dyr som ikke hører til noen art, stamme eller bestand som forekommer naturlig på stedet.

Nærmere om innførsel og utsetting av mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering

Regelverket for innførsel og utsetting av mørk jordhumle fra norske bestander er ulik avhengig av om du skal benytte humlene innenfor eller utenfor det naturlige utbredelsesområdet til arten, se <https://www.artsdatabanken.no/taxon/Bombus%20terrestris/119764>.

Innførsel av mørk jordhumle fra norske bestander til veksthus krever melding, mens innførsel til andre formål, som for eksempel friland og veksttuneller, som krever tillatelse. Se tabell 2.

Tabell 2 Oversikt over når innførsel og utsetting av mørk jordhumle fra norske bestander krever tillatelse eller melding.

Område	Innenfor naturlig utbredelsesområde	Utenfor naturlig utbredelsesområde
Innførsel til veksthus	Melding	Melding
Innførsel til friland og veksttuneller m.v.	Tillatelse	Tillatelse
Utsetting i veksthus	Uten tillatelse	Melding
Utsetting på friland og veksttuneller	Uten tillatelse	Tillatelse

Innenfor det naturlige utbredelsesområdet for mørk jordhumle i Norge kan man sette ut mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus, på friland, i åpne plasttuneller o.l., uten tillatelse. På bakgrunn av dagens kunnskapsgrunnlag, vurderer Miljødirektoratet at det naturlige utbredelsesområdet for arten i Norge omfatter blant annet alle kommuner i følgende fylker (2024): Akershus, Agder, Buskerud, Oslo, Rogaland, Telemark, Vestfold, Østfold. Videre omfattes blant annet følgende kommuner Gjøvik, Gran, Jevnaker, Lillehammer, Lunner, Søndre Land, Vestre Toten, Østre Toten, Øyer, Hamar, Eidskog, Elverum, Grue, Kongsvinger, Løten, Nord-Odal, Ringsaker, Stange, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot, Åsnes.

Utenfor det naturlige utbredelsesområdet, krever utsetting av mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus melding. Utsetting utenfor det naturlige utbredelsesområdet for mørk jordhumle utenfor det naturlige utbredelsesområdet til andre formål enn utsetting i veksthus, for eksempel pollinering på friland og i åpne plasttuneller krever tillatelse.

Nærmere om krav til meldingen

Melding sendes til postmottak post@miljodir.no, og må inneholde følgende opplysninger:

- meldepliktiges kontaktinformasjon,
- vitenskapelig og norsk navn,
- formålet med utsettingen, og
- angivelse av hvor utsettingen skal finne sted.

Meldingen er gyldig i tre år for utsetninger på samme sted til samme formål, med mindre betingelsene for innførselen eller utsetningen endres.

Nærmere om innførsel og utsetting (bruk) av mørk jordhumle av utenlandske bestander til pollinering i veksthus

For mørk jordhumle av utenlandsk opprinnelse kreves det tillatelse for innførsel og utsetting til pollinering i veksthus. Det vil bli gitt tillatelse til innførsel og bruk av utenlandsk mørk jordhumle til pollinering i veksthus fra om lag 15. november til 15. februar, dersom norsk mørk jordhumle ikke dekker etterspørselen. Hvis markedet kan tilby mørk jordhumle av norsk opprinnelse, vil ikke betingelsen for å kunne gi tillatelse til innførsel og bruk av mørk jordhumle av utenlandsk opprinnelse være oppfylt. Den som ønsker å bruke mørk jordhumle av utenlandsk opprinnelse, må derfor først kontakte aktuelle produsenter av mørk jordhumle av norsk opprinnelse for å forhøre seg om de kan dekke behovet. Kan ikke produsentene dekke hele eller deler av behovet, kan det søkes om tillatelse for den udekkede delen av behovet. Søker må i søknaden godtgjøre at produksjonen av mørk jordhumle av norsk opprinnelse ikke dekker søkers behov.

En eventuell tillatelse fra Miljødirektoratet vil bli gitt med vilkår om risikoreduserende tiltak, slik som krav om dronninglås, destruering av bol, sikker avfallshåndtering samt krav om rutiner som skal sikre at vilkårene følges. Det vil ikke bli stilt krav om at veksthuset er sikret med nett mot rømning.

Både den som ønsker å innføre mørk jordhumle av utenlandsk opprinnelse (importørleddet), og det enkelte gartneri som ønsker å bruke slike humler, må søke om tillatelse, til henholdsvis innførsel og bruk.

1.6 Innførsel og utsetting av øvrige organismegrupper (mikroorganismer, lav, sopp)

Figur 6 Innførsel av sopp som skal brukes til mat til mennesker krever ikke tillatelse. Foto: Bård Bredeesen/Naturarkivet.no

1.6.1 Krav om tillatelse ved innførsel av øvrige organismegrupper

- Innførsel av sopp og lav krever tillatelse, men det er unntak for sopp og lav som skal brukes til mat til mennesker.
- Innførsel av mikroorganismer krever ikke tillatelse.

1.6.2 Krav om tillatelse ved utsetting av øvrige organismegrupper

- Utsetting av sopp og lav krever tillatelse, med mindre den er stedefen.
- Utsetting av mikroorganismer krever ikke tillatelse.

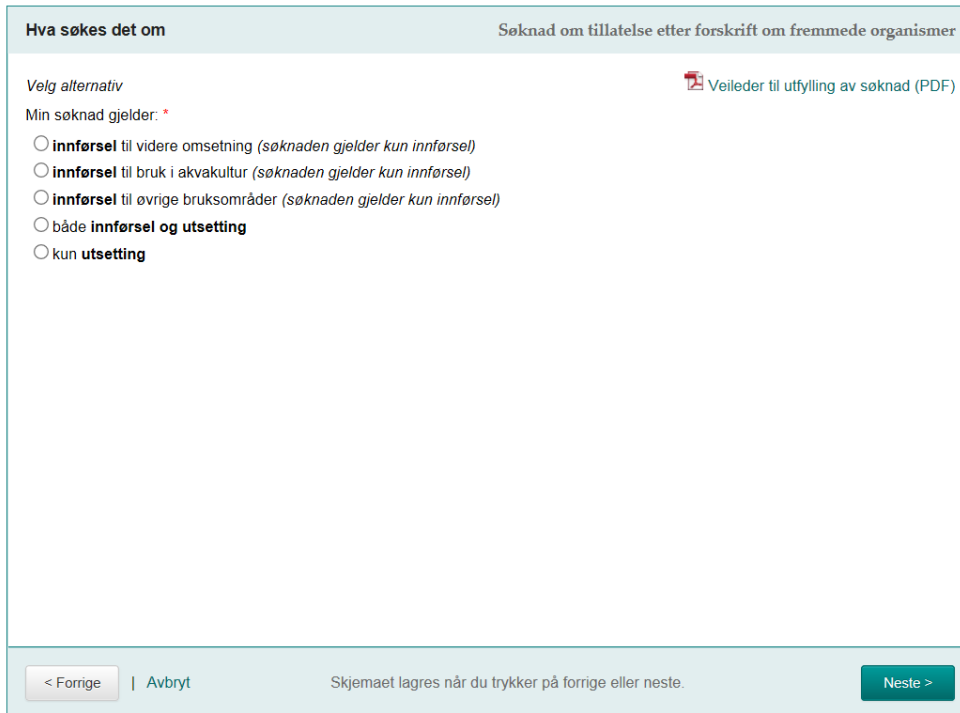
1.7 Dispensasjon

Forskriften åpner for at det Miljødirektoratet kan gjøre unntak (dispensasjon) fra forskriften, dersom det ikke kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet eller hvis andre viktige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig, jf. forskriften § 31. En søknad om dispensasjon leveres på vanlig måte gjennom Elektronisk søknadscenter.

Det er først og fremst dispensasjon fra forbud mot innførsel, utsetting og omsetning av organismer som det kan være aktuelt å søke om dispensasjon fra. Terskelen for å gi dispensasjon er høy.

2. Veiledning til de enkelte sidene i søknadsskjemaet

2.1 «Hva søkes det om»

Hva søkes det om Søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer

Velg alternativ Veileder til utfylling av søknad (PDF)

Min søknad gjelder: *

- innførsel** til videre omsetning (søknaden gjelder kun innførsel)
- innførsel** til bruk i akvakultur (søknaden gjelder kun innførsel)
- innførsel** til øvrige bruksområder (søknaden gjelder kun innførsel)
- både **innførsel** og **utsetting**
- kun **utsetting**

< Forrige | Avbryt Skjemaet lagres når du trykker på forrige eller neste. Neste >

Figur 7 Fra søknadsskjemaets side «Hva søkes det om» i Elektronisk søknadssenter.

På denne sida skal du velge det alternativet som er relevant for din søknad. Det er viktig at du velger riktig alternativ, ettersom valget vil påvirke hvilke opplysninger som skal oppgis i søknaden.

2.1.1 «Min søknad gjelder innførsel til videre omsetning»

Dette alternativet velger du dersom du kun ønsker tillatelse til innførsel av organismer. Eksempler på dette er innførsel av akvariefisk eller hobbydyr som du skal selges videre til dyrebutikk, eller innførsel av mørk jordhumle av utenlandske bestander som du skal selge videre til tomatprodusenter. Tomatprodusenten må selv søke om tillatelse for bruken (utsettingen) av humlene i veksthuset.

Ønsker du å importere akvakulturorganismer til videre omsetning, og som deretter skal settes ut som ledd i akvakulturvirksomhet, velger du alternativet «Min søknad gjelder innførsel til bruk i akvakultur».

2.1.2 «Min søknad gjelder innførsel til bruk i akvakultur»

Dette alternativet velger du dersom du skal søke om tillatelse til å innføre organismer som skal brukes i akvakulturanlegg og der selve utsettingen reguleres under akvakulturregelverket.

Dette gjelder for eksempel innførsel av regnbueørret som det skal drives oppdrett på i samsvar med en akvakulturtillatelse, eller innførsel av rensefisk som skal brukes i et akvakulturanlegg.

2.1.3 «Min søknad gjelder innførsel til øvrige bruksområder»

Dette alternativet velger du dersom du ønsker å innføre organismer der selve bruksområdet ikke krever en utsettingstillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Dette gjelder for eksempel innførsel av kuldetolerante akvariefisk eller tropiske hobbydyr til bruk i eget akvarium eller terrarium, og innførsel av tropiske dyr til bruk i sirkus.

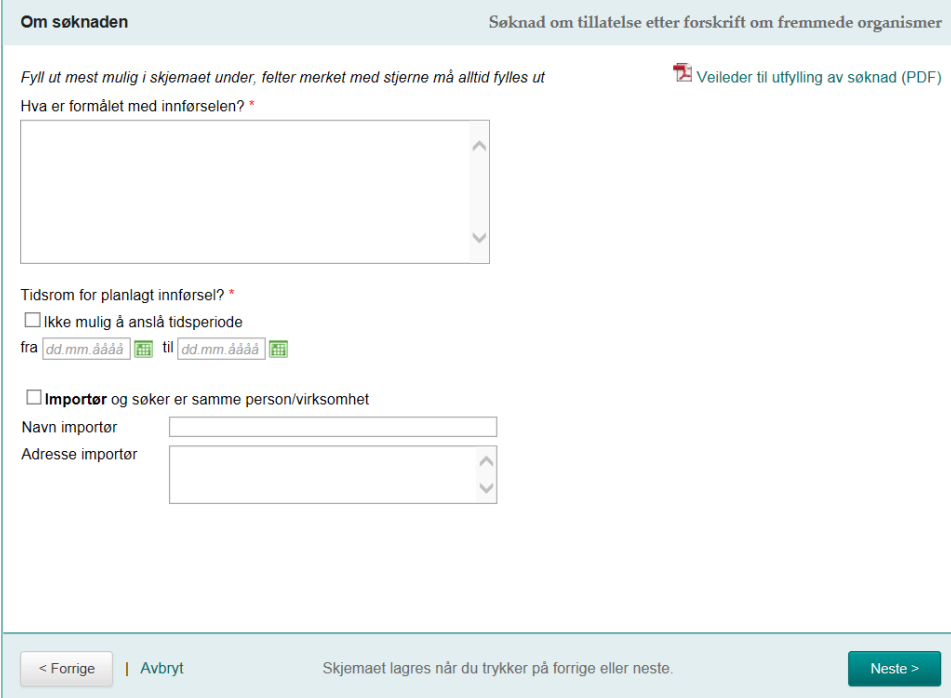
2.1.4 «Min søknad gjelder både innførsel og utsetting»

Dette alternativet velger du dersom du ønsker tillatelse både til å innføre og til å sette ut organismer. Dette gjelder blant annet om du ønsker å innføre fasan fra utlandet, for så å sette de ut til jakthundtrening, eller om du ønsker å innføre vannplanter som finnes på [vedlegg III](#) til bruk i hagedammen din.

2.1.5 «Min søknad gjelder kun utsetting»

Dette alternativet velger du dersom du kun søker om tillatelse til å sette ut organismer. Dette alternativet velger du dersom du for eksempel ønsker å sette ut (plante/så) søknadspliktige planter (jf. [vedlegg V](#)) i parkanlegg eller ikke stedeegne planter i naturområder, eller om du ønsker å sette ut fasan til jakthundtrening.

2.2 «Om søknaden»

Om søknaden Søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer

Fyll ut mest mulig i skjemaet under, felter merket med stjerne må alltid fylles ut Veileder til utfylling av søknad (PDF)

Hva er formålet med innførselen? *

Tidsrom for planlagt innførsel? *

Ikke mulig å anslå tidsperiode

fra til

Importør og søker er samme person/virksomhet

Navn importør

Adresse importør

< Forrige | Avbryt Skjemaet lagres når du trykker på forrige eller neste. Neste >

Figur 8 Fra søknadsskjemaets side «Om søknaden» i Elektronisk søknadssenter.

2.2.1 «Hva er formålet med innførselen eller utsettingen?»

I dette feltet skal du forklare nærmere hva som er formålet med å innføre og/eller sette ut organismen(e).

Gjelder søknaden «innførsel til videre omsetning», forklarer du nærmere hva som ligger i dette. Er du, for eksempel, importør av akvariefisk eller hobbydyr som du skal selge videre, skriver du at formålet er videresalg til kunder gjennom fysisk utsalgssted eller nettbutikk. Ønsker du tillatelse til å innføre angitte arter akvariefisk i flere omganger, over et lengre tidsrom, oppgir du at du ønsker tillatelse til flere innførsler av de omsøkte artene. Over hvilket tidsrom du ønsker å innføre artene, angir du under «Tidsrom for planlagt innførsel eller utsetting».

Er du, for eksempel, importør av utenlandsk mørk jordhumle som skal videreselges til tomatprodusenter, skriver du at formålet er videresalg til tomatprodusenter som skal benytte humlene til pollinering i veksthus.

Gjelder søknaden «innførsel til øvrige bruksområder», forklarer du nærmere hvilket bruksområde det er snakk om, for eksempel innførsel av kuldetolerante akvariefisk eller hobbydyr til bruk i eget akvarium eller terrarium. Gjelder søknaden både «innførsel og utsetting» i hagedam av vannplanter, forklarer du at formålet er å innføre vannplanter til bruk i (egen) hagedam.

2.2.2 «Tidsrom for innførsel/utsetting?»

I feltet kan du anslå eller oppgi eksakt tidspunkt eller tidsrom for når du ønsker å innføre eller sette ut de aktuelle organismen(e). Det er viktig å være så presis som mulig, da tidspunktet for ønsket innførsel eller utsetting kan ha betydning for søknadsbehandlingen. Er det vanskelig å anslå et eksakt tidsrom, kan du velge «Ikke mulig å anslå tidsperiode» og forklarer hvorfor i fritekstfeltet. Dersom du ønsker tillatelse til å innføre eller sette ut organismer over et lengre tidsrom (måneder, år), oppgir du tidsperioden. Et eksempel på dette kan være at du ønsker å importere noen arter kuldetolerante akvariefisk i flere omganger, over et lengre tidsrom.

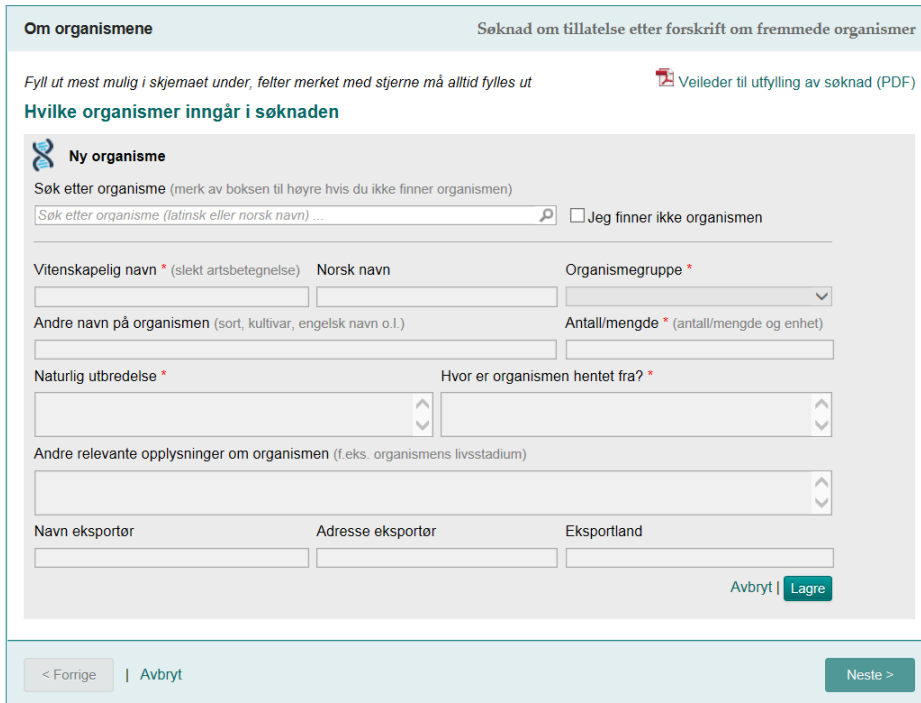
2.2.3 «Importør og søker er samme person/virksomhet»

I feltet kan du også oppgi kontaktopplysninger til importør. Dersom det er du som står for importen kan du hake av for «Importør og søker er samme person/virksomhet» så henter systemet dine registrerte adresseopplysninger.

2.2.4 «Adresse endelig bestemmelsessted for organismene»

I feltet kan du oppgi det endelige bestemmelsesstedet for organismene som skal innføres. Dette gjelder også dersom du som søker om innførselstillatelse ikke er ansvarlig for den endelige bruken eller utsettingen av organismen(e). Dersom du kun søker tillatelse for å importere mørk jordhumle av utenlandske bestander til pollinering i veksthus, oppgir du navn og adressen til produsenten som ønsker å benytte humlene.

2.3 «Om organismene - hvilke organismer inngår i søknaden»

Om organismene Søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer

Fyll ut mest mulig i skjemaet under, felter merket med stjerne må alltid fylles ut Veileder til utfylling av søknad (PDF)

Hvilke organismer inngår i søknaden

Ny organisme

Søk etter organisme (merk av boksen til høyre hvis du ikke finner organismen)

Søk etter organisme (latinsk eller norsk navn) ... Jeg finner ikke organismen

Vitenskapelig navn * (slekt artsbetegnelse) Norsk navn Organismegruppe *

Andre navn på organismen (sort, kultivar, engelsk navn o.l.) Antall/mengde * (antall/mengde og enhet)

Naturlig utbredelse * Hvor er organismen hentet fra? *

Andre relevante opplysninger om organismen (f.eks. organismens livsstadium)

Navn eksportør Adresse eksportør Eksportland

Avbryt | Lagre

< Forrige | Avbryt Neste >

Figur 9 Fra søknadsskjemaets side «Om organismene» i Elektronisk søknadssenter.

På denne sida skal du angi hvilke organismer (arter) som er omfattet av søknaden.

2.3.1 «Søk etter organisme»

Her søker du opp navnet på den organismen (arten, underarten) du ønsker å innføre og/eller sette ut. Du kan søke på både norsk og vitenskapelig navn. Når du har funnet den rette organismen, klikker du på navnet i søkelista, og organismens vitenskapelige navn og norske navn vil bli lagret i feltene nedenfor.

Artslista bygger på Artsdatabankens artsnavnebase, som inneholder en oversikt over vitenskapelige og norske navn på arter som er kjent fra Norge. Det vil derfor være arter som du ikke vil finne i denne lista, og som du selv må legge til. Artslista vil imidlertid bli utvidet med flere fremmede organismer etter hvert.

2.3.2 «Jeg finner ikke organismen»

Dersom organismen du leter etter ikke finnes i artslista, klikker du på «Jeg finner ikke organismen» og legger inn organismens vitenskapelige og eventuelle norske navn selv.

2.3.3 «Vitenskapelig navn»

Dersom du ikke finner organismen din i artslista, må du fylle ut organismens vitenskapelige navn i feltet. Legg også inn underartnavnet, dersom dette er relevant, i dette feltet.

Et vitenskapelig navn består typisk av et slektsnavn og et navn som definerer arten. For eksempel er det vitenskapelige navnet til atlantisk laks *Salmo salar*, der *Salmo* er latinsk for lakseslekten og artsnavnet *salar* gjør det vitenskapelige navnet for atlantisk laks unikt.

Dersom du er usikker på om du har det riktige vitenskapelige navnet på organismen du skal innføre eller sette ut, kan navnedatabaser være nyttige, som for eksempel [Artsdatabanken](http://artsdatabanken.no) og *Encyclopedia of Life* <http://eol.org/>.

2.3.4 «Norsk navn»

Mange beskrevne organismer har et norsk navn i tillegg til det vitenskapelige navnet, se [Artsdatabanken](http://artsdatabanken.no). Likevel er det en del organismer som ikke har fått norske navn. Ofte benyttes flere ulike norske navn for én og samme organisme. Derfor må du alltid oppgi organismens vitenskapelige navn, dersom du ikke finner organismen i artslista, for at vi skal være sikre på hvilken organisme det er snakk om.

2.3.5 «Organismegruppe»

I feltet velger du hvilken organismegruppe organismen tilhører. Du kan velge mellom:

- «Ferskvannsorganismer»
- «Landlevende pattedyr, fugler, krypdyr og amfibier»
- «Landlevende planter»
- «Landlevende virvelløse dyr (insekt, bløtdyr mm.)»
- «Øvrige organismer (sopp, lav og mikroorganismer)

2.3.6 «Andre navn på organismen»

I feltet angir du eventuelle andre navn på organismen. Eksempler på dette er varietet, sort/kultivar og engelsk navn.

2.3.7 «Antall/mengde (antall/mengde og enhet)»

I feltet skal du oppgi relevant mengde/volum av organismen du ønsker å innføre eller sette ut, samt egnet enhet på mengden. Dersom det er vanskelig å oppgi eksakt mengde må du anslå en mengde. Eksempler på mengder er 2000 stk., 3 liter og 20 kg.

2.3.8 «Naturlig utbredelse»

I feltet skal du oppgi hvor organismen du ønsker å innføre, eller sette ut, lever naturlig. Eksempelvis lever regnbueørreten (*Oncorhynchus mykiss*) naturlig i vestlige Nord-Amerika. En organisme har ofte et naturlig utbredelsesområde som strekker seg ut over ett enkelt land.

Organismer som er avlet fram/dyrket, har ofte ikke noen naturlig utbredelse. Da holder det å skrive «ikke aktuelt» eller lignende i feltet. Berlinerpoppe (*Populus xberolinensis*) har for eksempel ikke noen naturlig utbredelse ettersom den er en hagehybrid.

2.3.9 «Hvor er organismen hentet fra?»

I feltet skal du oppgi hvilket land den aktuelle organismen er alet opp, dyrket fram, hentet eller importert fra. Dersom du har opplysninger om hvilken region/område innenfor landet organismen er hentet fra, oppgi også dette. Opplysninger om region/område innenfor et land, kan være spesielt relevant dersom det finnes store genetiske variasjoner innenfor landet.

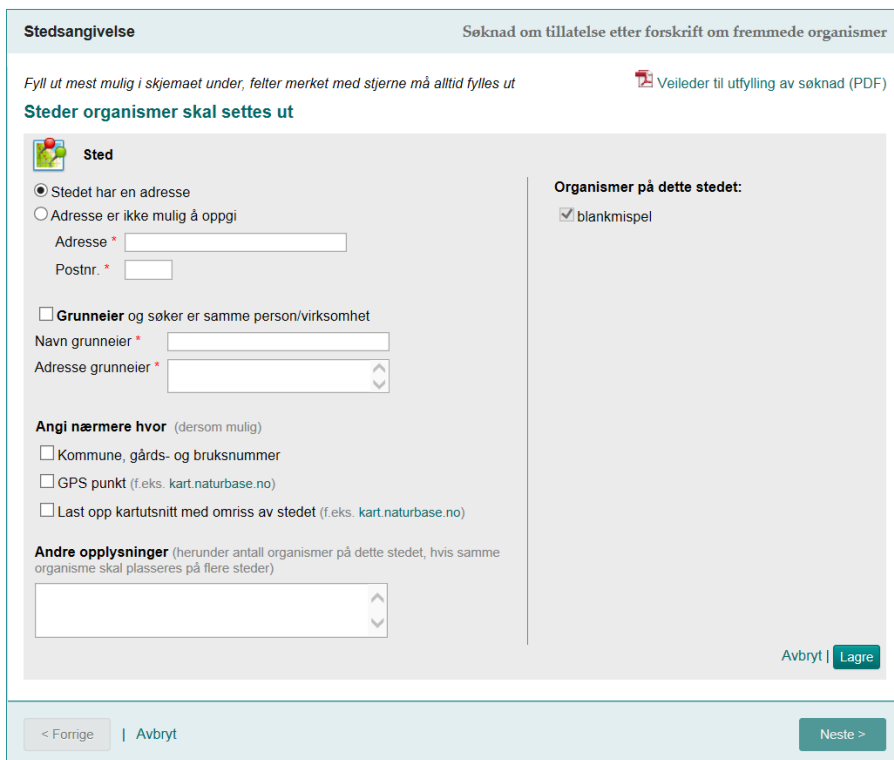
2.3.10 «Andre relevante opplysninger om organismen»

I feltet kan du oppgi informasjon om organismen som du mener er relevant for søknaden. Dette kan for eksempel være organismens livsstadium.

2.3.11 «Navn eksportør, adresse eksportør og eksportland»

Disse feltene fyller du ut hvis søknaden gjelder innførsel. I feltet kan du også oppgi adressen til eksportør, som også kan være nettadresse. Eksportlandet og landet organismen er hentet fra, vil ofte være det samme.

2.4 «Stedsangivelse - steder organismer skal settes ut»

Stedsangivelse Søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer

Fyll ut mest mulig i skjemaet under, felter merket med stjerne må alltid fylles ut [Veileder til utfylling av søknad \(PDF\)](#)

Steder organismer skal settes ut

Sted

Stedet har en adresse
 Adresse er ikke mulig å oppgi

Adresse *
 Postnr. *

Grunneier og søker er samme person/virksomhet
 Navn grunneier *
 Adresse grunneier *

Angi nærmere hvor (dersom mulig)

Kommune, gårds- og bruksnummer
 GPS punkt (f.eks. kart.naturbase.no)
 Last opp kartutsnitt med omriss av stedet (f.eks. kart.naturbase.no)

Andre opplysninger (herunder antall organismer på dette stedet, hvis samme organisme skal plasseres på flere steder)

Avbryt | **Lagre**

< Forrige | Avbryt **Neste >**

Figur 10 Fra søknadsskjemaets side «Steder organismer skal settes ut» i Elektronisk søknadssenter.

På denne sida skal du oppgi hvor de fremmede organismen(e) skal settes ut. Til høyre på sida haker du av for hvilke organismer som skal settes ut på det aktuelle stedet (kun aktuelt hvis du søker om utsetting av forskjellige organismer/arter). Dersom du skal sette organismene ut på flere steder, velger du «Legg til nytt sted», etter at du har lagret det første utsettingsstedet.

2.4.1 «Stedet har en adresse»

Dersom stedet du planlegger å sette ut organismen(e) har en adresse, haker du av for dette alternativet og oppgir adresse og postnummer i feltene som dukker opp. Dette kan være

aktuelt hvis du, for eksempel, ønsker å sette ut fisk i hagedam eller beplante et uteområde utenfor et offentlig bygg.

2.4.2 «Adresse er ikke mulig å oppgi»

I noen tilfeller vil ikke adresse som stedsangivelse være relevant eller tilstrekkelig for å beskrive utsettingsområdet/-stedet. Eksempler kan være beplantning langs en veistrekning, eller utsetting av fugl til jakthundtrening. Da haker du av for alternativet «Adresse er ikke mulig å oppgi». Da kan du beskrive utsettingsområdet/-stedet gjennom å gi opplysninger om gårds- og bruksnummer, GPS-punkt og/eller kartutsnitt over området.

2.4.3 «Stedsangivelse»

Oppgi stedsnavnet til området du skal sette ut organismer i, eller beskriv kort hvor stedet er, som for eksempel langs E18 mellom sted X og sted Y.

2.4.4 «Navn og adresse til grunneier»

Her oppgir du navnet til den som eier eiendommen hvor du ønsker å sette ut organismer. Dersom det er din eiendom, haker du av i feltet «grunneier og søker er samme person/virksomhet». Da vil de adresseopplysninger du har registrert i Elektronisk søknadssenter bli hentet fram.

2.4.5 «Angi nærmere hvor (dersom mulig)»

2.4.5.1 «Gårds- og bruksnummer»

I dette feltet fyller du ut gårds- og bruksnummer for eiendommen hvor du ønsker å sette ut organismer. Dersom du ikke kjenner gårds- og bruksnummeret, kan du søke dette opp i kartverkets innsynsløsning «Se eiendom» (www.seeiendom.no).

2.4.5.2 «GPS-punkt»

Du kan beskrive hvor du skal sette ut organismer ved å oppgi GPS-punktet til stedet, i form av stedets breddegrad (° nord), og stedets lengdegrad (° øst), i desimaler. Du kan finne kartkoordinatene til stedet hvor du skal sette ut organismen(e) i digitale desimalgrader, ved å hente ut koordinatene med en håndholdt GPS, eller ved å søke opp stedet, for eksempel i Naturbase eller Norgeskart.

2.4.5.3 «Last opp kartutsnitt med omriss av stedet»

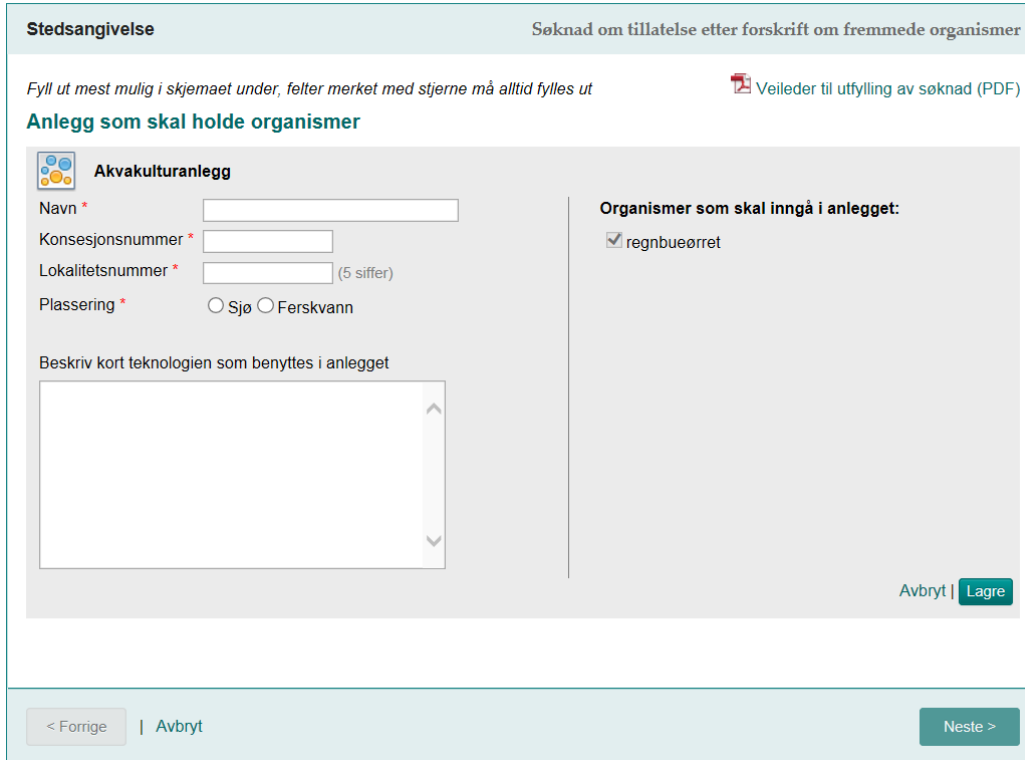
Ønsker du å legge ved et digitalisert kart med et omriss over området du skal sette ut organismen(e), kan du laste dette opp i søknaden. Du kan også hente ut et kartutsnitt med et omriss over området du skal sette ut organismen(e) i f.eks. Naturbase.

2.4.6 «Andre opplysninger»

Dersom du ønsker å sette ut samme organisme flere steder, må du opplyse om hvor mange individ av organismen du ønsker å sette ut på det enkelte stedet. Eksempelvis at du ønsker å sette ut 60 planter av arten i én park, og 10 planter av samme art i en annen park.

Du kan også oppgi andre opplysninger om utsettingsstedet som du mener er relevante.

2.5 «Stedsangivelse - anlegg som skal holde organismer»

Stedsangivelse Søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer

Fyll ut mest mulig i skjemaet under, felter merket med stjerne må alltid fylles ut Veileder til utfylling av søknad (PDF)

Anlegg som skal holde organismer

Akvakulturanlegg

Navn *

Konsesjonsnummer *

Lokalitetsnummer * (5 siffer)

Plassering * Sjø Ferskvann

Beskriv kort teknologien som benyttes i anlegget

Organismer som skal inngå i anlegget:

regnbueørret

Avbryt | **Lagre**

< Forrige | Avbryt **Neste >**

Figur 11 Fra søknadsskjemaets side «Stedsangivelse» i Elektronisk søknadssenter.

På denne sida skal du oppgi i hvilke akvakulturanlegg organismen(e) er planlagt satt ut. Dersom du planlegger å sette ut organismer i flere akvakulturanlegg, velger du «Legg til nytt sted» etter at du har lagret opplysninger om det første akvakulturanlegget. Dersom søknaden omfatter flere forskjellige organismer, haker du til høyre av for hvilke(n) organisme(r) som skal settes ut i det aktuelle akvakulturanlegget.

2.5.1 «Navn»

Navnet på anlegget bør samsvare med lokalitetsnavnet i Akvakulturregisteret.

2.5.2 «Lokalitetsnummer»

Akvakulturanleggets lokalitetsnummer er tilgjengelig i Fiskeridirektoratets Akvakulturregister: <http://fiskeridir.no/Akvakultur/Registre-skjema-og-kart/Akvakulturregisteret>

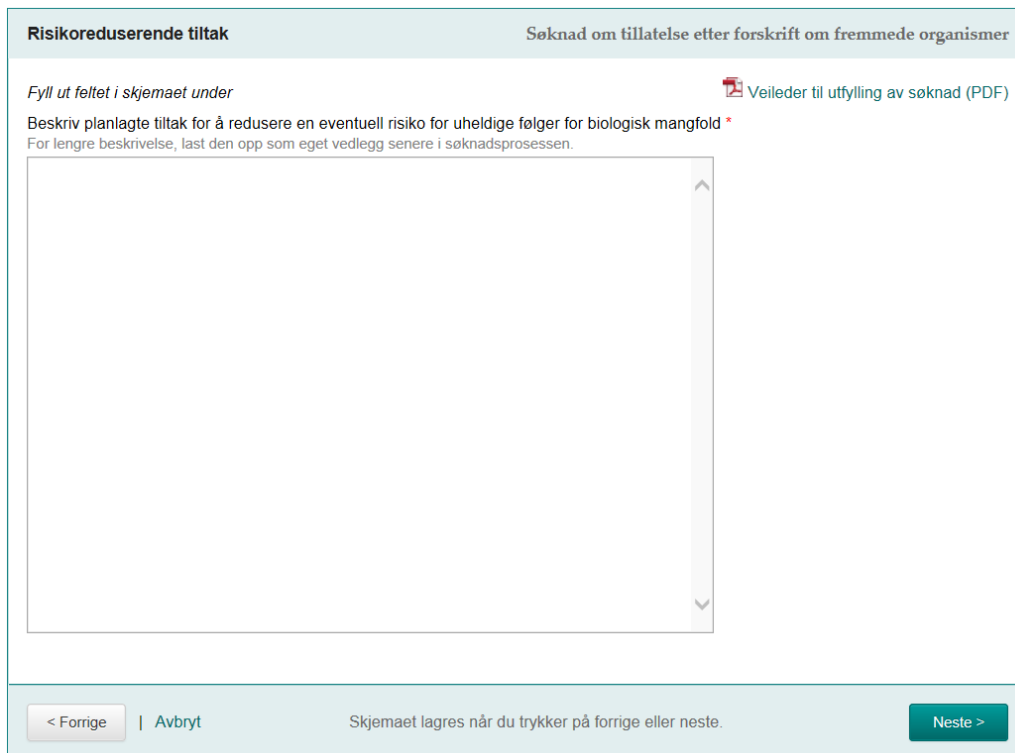
2.5.3 «Konsesjonsnummer»

Akvakulturanleggets konsesjonsnummer er tilgjengelig i Fiskeridirektoratets Akvakulturregister: <http://fiskeridir.no/Akvakultur/Registre-skjema-og-kart/Akvakulturregisteret>

2.5.4 «Beskriv kort teknologien som benyttes i anlegget»

Her beskriver du hvilken teknologi som benyttes i anlegget for å redusere risikoen for rømming fra anlegget. Relevante opplysninger kan være om det benyttes resirkulering, gjennomstrømningsanlegg eller dam.

2.6 "Risikoreduserende tiltak"

The screenshot shows a web form titled "Risikoreduserende tiltak" (Risk-reducing measures) under the heading "Søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer" (Application for permission according to the regulation on alien organisms). The form contains the following text:

Fyll ut feltet i skjemaet under 📄 Veileder til utfylling av søknad (PDF)

Beskriv planlagte tiltak for å redusere en eventuell risiko for uheldige følger for biologisk mangfold *
For lengre beskrivelse, last den opp som eget vedlegg senere i søknadsprosessen.

Below the text is a large, empty text input area with a vertical scrollbar on the right side.

At the bottom of the form, there are navigation buttons: "< Forrige" (Previous), "Avbryt" (Cancel), and "Neste >" (Next). A status message reads: "Skjemaet lagres når du trykker på forrige eller neste." (The form is saved when you click on previous or next).

Figur 12 Fra søknadsskjemaets side «Risikoreduserende tiltak» i Elektronisk søknadssenter.

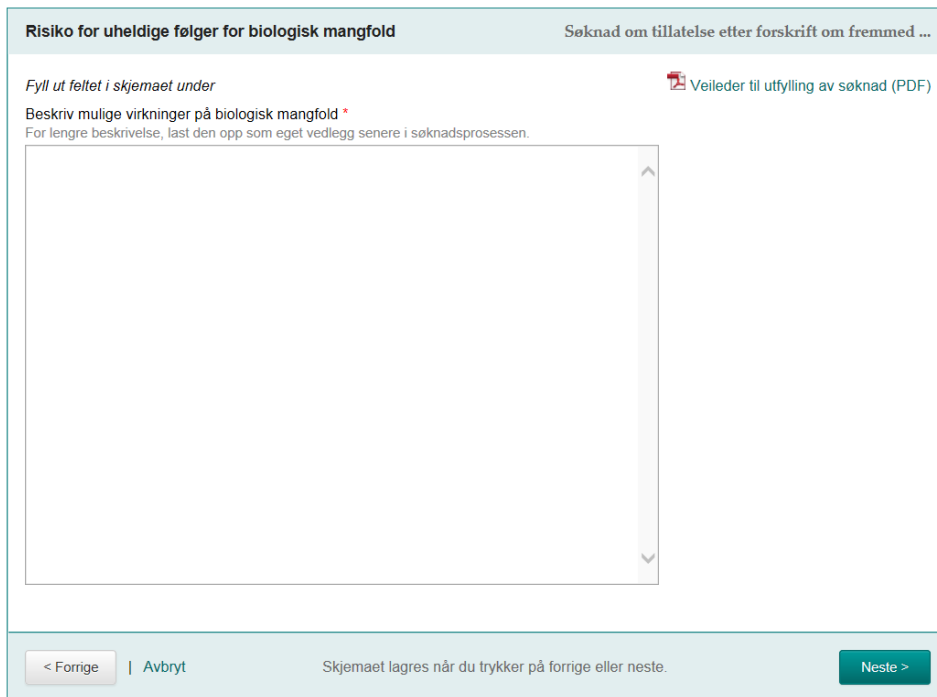
Hvilke tiltak du planlegger å gjennomføre for å forebygge eventuell risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold, kan være sentralt ved vurderingen av søknaden. Du bør derfor tenke gjennom om og hvordan organismen(e) kan medføre risiko, og hvilke egnede tiltak som kan gjennomføres for å redusere denne risikoen. Selve innførselen eller utsettingens virkning på biologisk mangfold skal du klargjøre på neste side i søknaden («Risiko for uheldige følger for biologisk mangfold»).

På denne sida skal du gi opplysninger om hvilke risikoreduserende tiltak du planlegger å utføre. Eksempler på dette kan være:

- Sterilisering
- Jevnlige stikkprøver av importsendinger med sikte på å avdekke medfølgende skadeorganismer
- Skjøtsel av planter
- Fysiske inneslutningstiltak
- Karantenetiltak

Dersom du mener at det er liten grunn til å tro at innførselen og/eller utsettingen vil medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold, kan vurderingen din være at det ikke er nødvendig med risikoreduserende tiltak. Mener du at det ikke finnes relevante tiltak for å redusere risikoen knyttet til de aktuelle organismene, opplyser du om dette.

2.7 «Risiko for uheldige følger for biologisk mangfold»

The screenshot shows a web form titled "Risiko for uheldige følger for biologisk mangfold" (Risk of adverse effects for biological diversity). The form is part of an application for a permit under the Alien Species Regulation. It contains a text area for describing potential effects on biological diversity, with a note that longer descriptions should be attached as separate documents. Navigation buttons for "Forrige" (Previous), "Avbryt" (Cancel), and "Neste" (Next) are visible at the bottom.

Figur 13 Fra søknadsskjemaets side «Risiko for uheldige følger for biologisk mangfold».

Forskriften stiller krav om at du skal klargjøre hvilken virkning innførselen og/eller utsettingen kan ha for det biologiske mangfoldet. Hvor omfattende denne vurderingen skal være, vil blant annet avhenge av hvilken risiko som er forbundet med innførselen/utsettingen, og om tiltakshaver er en profesjonell aktør eller privatperson.

Eksempel: Dersom du er en profesjonell anleggsgartner som søker om tillatelse til å beplante et parkanlegg med planter som er oppført i [vedlegg V](#) (arter med høy og svært høy økologisk risiko), forventes det grundigere vurderinger, og mer omfattende risikoreduserende tiltak (se kapittel 2.6) enn om du er en privatperson som søker om tillatelse til å innføre et tropisk insekt til bruk i terrarium. I sistnevnte tilfelle vil det ofte være tilstrekkelig å klargjøre om insektet kan overleve i landet, og om det er kjent for å ha med seg skadeorganismer. I klargjøringen er det sentralt at informasjonen du oppgir dokumenteres, for eksempel med referanse til vitenskapelige artikler og andre skriftlige kilder.

I klargjøringen av hvilken virkning på det biologiske mangfold innførselen og/eller utsettingens kan ha, bør du omtale følgende:

- organismen(e)s kjente risiko for skade på det biologiske mangfold,
- organismen(e)s evne til å overleve og formere seg i norsk natur,
- hvorvidt organismen(e) har kjente medfølgende skadeorganismer,
- hvorvidt det finnes nærstående arter i norsk natur som organismen(e) kan krysse seg med, dersom den/de slipper ut eller spres til naturen,
- eventuelle risikoreducerende tiltak (skjøtsel, sterilisering mv.),
- dersom du søker om utsettingstillatelse, hvilke naturverdier som kan bli påvirket av utsettingen, herunder truede arter, verneområder og kartlagte naturtyper. I kartløsningen Naturbase kan du finne kartfestet informasjon om slike kartlagte naturverdier.
- dersom du søker om utsettingstillatelse, lokale forhold i og rundt stedet der du ønsker å sette ut organismen(e).

Med utgangspunkt i punktene ovenfor, skal du gjøre en vurdering av i hvilken grad innførselen og/eller utsettingen kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. En oversikt over karttjenester og andre aktuelle kilder til informasjon/data, finner du i tabell 3. Dersom du ikke finner informasjon om punktene ovenfor, bør du nevne dette i søknaden. Dersom det finnes en vitenskapelig risikovurdering eller annen informasjon om organismens risiko og gi et sammendrag i søknaden.

Husk at så langt det er mulig skal informasjonen du oppgir dokumenteres, for eksempel med referanse til vitenskapelige artikler og andre skriftlige kilder. Du kan vedlegge dokumentasjon på sida «Vedlegg».

2.7.1 Særlig om søknad om utsetting av planter som er oppført i vedlegg V

Plantene som er oppført i forskriftens [vedlegg V](#) er allerede risikovurdert av Artsdatabanken. Det er ikke nødvendig å gjenta informasjonen som ligger i Artsdatabankens «*Søk i fremmede arter*».

Ettersom alle plantene i [vedlegg V](#) er i kategorien svært høy økologisk risiko eller høy økologisk risiko, er det viktig å trekke fram de forholdene som kan tilsa at risikoen for uheldige følger på det biologiske mangfold er lavere ved den aktuelle utplantingen enn Artsdatabankens risikovurdering av selve arten tilsier. Aktuelle forhold som kan være aktuelt å trekke fram, er at beliggenheten til utplantingsområdet tilsier at sannsynligheten for spredning og uheldige følger er lav pga. klimatiske forhold, avstand til miljøverdier som kan påvirkes av utplantingen (verneområder, truede arter og naturtyper med mer) eller at inneslutningstiltak eller skjøtsel vil hindre spredning.

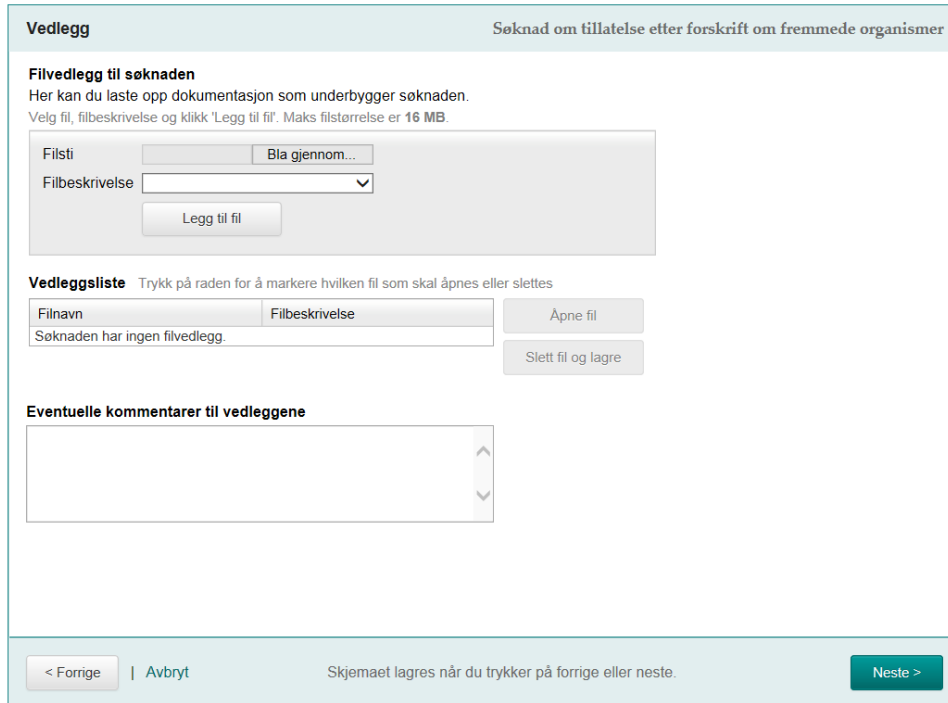
Basert på opplysningene i Artsdatabankens «*Søk i fremmede arter*» og de forholdene som søker trekker fram, skal søker foreta en vurdering av i hvilken grad tiltaket medfører fare for uheldige følger for det biologisk mangfold.

2.7.2 Aktuelle karttjenester og kilder til informasjon

Tabell 3 Aktuelle karttjenester og kilder til informasjon.

Kilde	Dataeier	Beskrivelse	Lenke til nettside
Naturbase	Miljødirektoratet	Kartfestet informasjon om utvalgte natur- og friluftsområder (bl.a. verneområder, naturtype, arter).	http://kart.naturbase.no/
Fremmedarts lista, Artskart, Norsk rødliste for arter, Norsk rødliste for naturtyper	Artsdatabanken	Oversikt over fremmede arter i Norge, samt vurdering av risiko for de arter som kan formere seg i landet. Kart over kartlagte forekomster av arter i Norge. Oversikt over rødlistede arter i Norge med der fremmede organismer er en av påvirkningsfaktorene. Oversikt over rødlistede naturtyper i Norge med der fremmede organismer er en av påvirkningsfaktorene.	Artsdatabanken - Kunnskapsbank for naturmangfold
Vann-nett	Miljøforvaltningen i Norge og Norges Vassdrags- og energidirektorat	Faktaark knyttet til vannforekomster i Norge. Viser tilstanden den kjemiske og økologiske tilstanden til vannforekomster, herunder påvirkning av fremmede arter.	http://vann-nett.no/portal/SearchWaterbody.aspx
Publikasjoner fra Vitenskapskomiteen for mat og miljø	Vitenskapskomiteen for mat og miljø	Risikovurderinger av arter og artsgrupper	Vitenskapelige vurderinger og andre publikasjoner
EASIN	European Alien Species Information Network (EASIN), forskningssenter under EU kommisjonen	EASIN gjør data om fremmede organismer tilgjengelig fra eksisterende databaser i Europa.	http://easin.jrc.ec.europa.eu/
Global Invasive Species Database (GISD)	International Union for conservation of Nature (IUCN)	Databasen forvaltes av spesialistgruppen på fremmede arter hos IUCN. Data hentes inn fra spesialister på og prosjekt om fremmede arter fra hele verden.	http://www.iucngisd.org/gisd/
Encyclopedia of Life	Encyclopedia of Life	Nettbasert leksikon hvor mye informasjon om verdens arter er samlet.	http://eol.org/

2.8 «Vedlegg»

Vedlegg Søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer

Filvedlegg til søknaden
Her kan du laste opp dokumentasjon som underbygger søknaden.
Velg fil, filbeskrivelse og klikk 'Legg til fil'. Maks filstørrelse er 16 MB.

Filsti

Filbeskrivelse

Vedleggsliste Trykk på raden for å markere hvilken fil som skal åpnes eller slettes

Filnavn	Filbeskrivelse	Åpne fil
Søknaden har ingen filvedlegg.		<input type="button" value="Slett fil og lagre"/>

Eventuelle kommentarer til vedleggene

< Forrige | Avbryt Skjemaet lagres når du trykker på forrige eller neste. Neste >

Figur 14 Fra søknadsskjemaets side «Vedlegg» i Elektronisk søknadssenter.

Det er viktig at opplysninger som er gitt i søknaden så langt det er mulig dokumenteres.

Eksempler på dokumentasjon kan være utskrift fra, eller henvisning til, Naturbase eller andre karttjenester, risikovurderinger som underbygger søkeres vurderinger, og dokumentasjon på hvor effektive planlagte tiltak for å forebygge risiko vil være.

Dersom du har undersøkt tilgjengelige kilder uten å finne noe relevant informasjon som kan belyse spørsmålet om hvorvidt en innførsel eller utsetting vil medføre miljørisiko, er det viktig at du referer til kildene du har undersøkt. Dette kan du også gjøre på sida «Vedlegg» i feltet «Eventuelle kommentarer til vedleggene».

Dersom du ønsker å legge ved dokumentasjon som ikke finnes i elektronisk format, og ikke har en skanner tilgjengelig, kan du ta bilde av dokumentasjonen og laste det opp som vedlegg til søknaden.

3. Ordforklaringer

Begrep	Forklaring
Art	Etter biologiske kriterier bestemte grupper av levende organismer.
Biologisk mangfold	Med biologisk mangfold menes mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene.
Botanisk hage	En botanisk hage omfatter hager som blir anlagt vesentlig av hensyn til vitenskapelige botaniske studier og for å skaffe materiale til den botaniske undervisningen.
CITES	CITES er en forkortelse for the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Les mer på: Handel med truede arter (Cites)
Domestiserte dyr	Den prosessen (kultivering eller avlsarbeidet) som fjerner dyrene fra det naturlige utvalget over generasjoner. I stedet kultiveres eller avles det målrettet på visse ønskede egenskaper. En domestisert art er en art som har vært gjenstand for seleksjon over så lang tid at genetiske særtrekk er utviklet, og en domestisert populasjon skiller seg genetisk i større eller mindre grad fra villlevende populasjoner. Det er ikke tilstrekkelig til å anse en art eller populasjon som domestisert at individer holdes i fangenskap. Slike individer vil i utgangspunktet fortsatt være å betrakte som villlevendedyr. De artene som først og fremst oppfattes som domestiserte arter, er de som i dagligtale omtales som husdyr. Samtidig må vi i fremtiden regne med å få en rekke domestiserte bestander av arter som vi i dag regner som ville.
Dyrkede områder	Med dyrkede områder menes særlig dyrket mark i innmark.
Fremmed organisme	En organisme som ikke hører til noen art eller bestand som forekommer naturlig på stedet.
Kultivar/sort	En kultivar eller sort er begrep som benyttes i jord-, hage- og skogbruk om grupper av planter som er foredlet/dyrket av mennesker som kan skilles fra en annen gruppe av samme art på grunn av en eller flere karaktertrekk.
Naturområder	Med naturområder menes her områder som ikke er private hager, parkanlegg, dyrkede områder, transport og næringsutbyggingsområder.
Norsk bestand	Med norsk bestand menes her en bestand av en art som finnes naturlig i Norge, der den genetiske sammensetningen i bestanden er basert på gener som finnes naturlig i landet.
Organisme	Enkeltindivid av planter, dyr, sopp og mikroorganismer, inkludert alle deler som er i stand til å formere seg eller overføre genetisk materiale.
Organisme av stedegen stamme	En organisme av stedegen stamme er en organisme som har sitt opphav fra den opprinnelige, lokale bestanden på stedet.
Parkanlegg	Parkanlegg omfatter parker, kirkegårder, kulturhistoriske grøntanlegg mv. Områder som er viktige for biologisk mangfold, for eksempel områder med registreringer av naturtypen parklandskap etter DN-håndbok 13 Kartlegging av naturtyper og verdisetting av biologisk mangfold, vil ikke være omfattet av begrepet.
Private hager	Omfatter opparbeidede hager av begrenset størrelse i tilknytning til private boliger og fritidshus.
Rensefisk	Fisk som benyttes i biologisk bekjempelse av lakselus (<i>Lepeophtheirus salmonis</i>). Eksempler på rensefisk er berggylt (<i>Labrus berggylta</i>) og rognkjeks (<i>Cyclopterus lumpus</i>).

Begrep	Forklaring
Transport- og næringsutbyggingsområder	Transport- og næringsutbyggingsområder omfatter områder som ikke har intakte økosystemer og er områder som ofte har lite biologisk mangfold. «Transportutbyggingsområder» omfatter vegbane med fast dekke, vegens sideområder, jernbane, flyplass og havn. «Næringsutbyggingsområder» omfatter energiutbyggingsområder (landområde som tilfredsstillende definisjonen av konstruert fastmark, hvis hovedformål er energiproduksjon, inkluderer for eksempel faste installasjoner som kraftverk, damanlegg, vindmølleparker, transformatorstasjoner), næringsutbyggingsområder (område hovedsakelig bygd ut for industri- og handelsvirksomhet, inkl. administrasjonsbygninger) samt områder regulert til offentlige formål (kommunehus, skoler, sykehus, sykehjem mv.).
Underart	En underart er en kategori under art i det biologiske systematikken. En underart skiller seg fra andre underarter innenfor arten ved at den har to eller flere karaktertrekk som er ulik og ofte med ulik utbredelse eller økologi.
Varietet	En varietet er en kategori under art og underart i den biologiske systematikken. En varietet skiller seg fra andre varieteter innenfor arten ved ett eller flere karaktertrekk og ofte med ulik utbredelse eller økologi.
Virvelløse dyr	Fellesbetegnelse for alle dyr som verken har virvelsøyle eller ryggstreng. Dyr som regnes som virvelløse er for eksempel er insekt, leddormer, krepsdyr og bløtdyr.